

به ناوی خوای بهخشندهو میهره بان

هه ریمی کوردستانی عیراق

سه روکایه تی هه ریم

سه روک

به ناوی گه له وه

بیرار

ژماره (۱۴) سالی ۲۰۱۰

به پیی ئەو دەسه لاتهی له پرگهی (۱) ی ماددهی (۱۰) ی یاسای سه روکایه تی هه ریمی کوردستان - عیراق ی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۰۵ ی هه موارکراو پییمان دراوه، به پالپشتی ئەو یاسا کاریییهی په رله مانی کوردستان - عیراق کردویه تی له دانیشتنی ژماره (۲۰) له ۲۸ / ۶ / ۲۰۱۰ بیراماندا به ده رکردنی:

یاسای ژماره (۱۰) ی سالی ۲۰۱۰

یاسای وه زاره تی بازرگانی و پیشه سازی هه ریمی کوردستان - عیراق

ماددهی یه کهم :

مه به ست له م زاروه و دهسته واژانهی خواره وه مانا کانی به رامبه ریانه بو مه به ستی ئەم یاسایه :

هه ریم : هه ریمی کوردستان - عیراق

وه زاره ت: وه زاره تی بازرگانی و پیشه سازی له هه ریم

وه زیو: وه زیو بازرگانی و پیشه سازی له هه ریم

ماددهی دو وه م :

ئامانجی وه زاره ت رهنگ ریژکردنی سیاسه تی بازرگانی و پیشه سازی گشتیه به مه به ستی

وه دیه پنانی گه شه سه ندنی ئابووری و کومه لایه تی له هه ریم و کار بو جیه جیکردنی ده کات

و ھەر وھا بۆ ئەو ھەش كە بە پىي ھەر ياسايە كى دىكەى بەر كار لە ھەر يىمدا بەر پىسپۆرايەتى دە كە وىت .

ئەركە كانى و ھزارەت

ماددەى سىيەم :

و ھزارەت ئەم ئەرك و پىسپۆرايە تىبانەى خوارەو ە لە پىناوى بە دىھىنەنى ئامانجە كانىدا دە گرىتە ئەستۆ :

يە كەم: پىشنىياز كەردنى رىگەى گونجاو بۆ لا بەردنى ئاستەنگ لە بەردەم چالاكىي بازركانى لە رىگەى دانانى ستراتىژىيەت و پلان و بەرنامەى گەشەسەندن و ھاندانى ھەناردە كەردن و چارەسەر كەردنى ئەو كارىگەرىيە نىگە تىفانەى لەسەر ئابوورى ھەرىم ھەيە كە لە ئازاد كەردنى بازركانى دەرەو ە و لە رىگەى بە بەھىز كەردنى توانى كىپر كى لە نىوان كەرتە كانى كارو بەرھەمى نىشتمانىدا رووى داو ە .

دووەم: رىگا دانان بۆ زامن كەردنى چاودىرى مافە كانى بە كاربەر و ئامادە كەردنى ياساى پىويست بۆ پاراستنى بە ھاودەنگى لە گەل لايەنە پىوھندىدارە كاندا بۆ چاودىرى كەردنى نرخ لە بازارە كانى ناوخوڧا و ، رىكخستەن و بەھىز كەردنى ژىنگەى كىپر كى و نەھىشتنى قۇرخكارى و ئىشى تى خراپە كارى لە بازار گانىدا .

سىيەم: تۆمار كەردن و چاودىرى كەردنى چالاكىي كۆمپانىا ناوخوڧى و بىيانىە كان و لقە كانىشىان و ، چارەسەر كەردنى كاروبارى بىكارنامە بازركانىە كان و تۆمار كەردنىان لە ھەرىمدا .

چوارەم: دروست كەردن و بەرپوھ بەردنى كۆگا و دامەزراو ە كانى تى پىويست بە كارە كانى و ھزارەت و بە كرىدان و بە كرىگرتىيان .

پىنجەم: ئامادە كەردن جىيە جىك كەردنى ئەو بەرنامانەى كە پىوستەن بۆ كەردنەو ەى پىشانگا و بازارى ناوخوڧ و نىوڧەولتە تى ، و بەشدارى كەردن تىياندا بۆ زانىنى پەرسەسەندنى نىوڧەولتە تى بەرھەم ە بازركانى و پىشەسازىيە كانى جىھان .

شەشەم: ئامادە كەردنى پلان و لىكۆلىنەو ەى سالانە و مامناو ەندى و درىژخايەن بۆ پىروژە پىشەسازىيە كان ، و لىكۆلىنەو ە لە سووڧى ئابوورى و ھونەرىيان و سەرپەرشتى ئەو پىروژە و دامەزراو ە پىشەسازىيانە بە مەبەستى چاودىرى كەردنىان و ئاراستە كەردنىان ، و ھەلسەنگاندنى ئەنجامى پلانە كان لە رووى چەندى و جوړىيەو ە و بەشدارى كەردن

له ئاماده کردنی یاسای پیوست بۆ چاودیری و گهشه پیدانیان به هاوکاری له گهڵ لایه نه په یوه ندیداره کاندایا.

حهوتهم: کردنه وهی پرۆژهی پیشه سازی و بازرگانی و پیدانی مۆلتهی دامه زرانندیان له لایه ن کهرتی تایبه ته وه و هاندان و ئاماده کردنی ژینگه ی له بار بۆی و تا یاسای وه به رهینان بیگره یته وه بۆ ئه وهی سوود له ده رامه تی به شه ری و سروشتی وه به گهریت و بۆ چالاکیی وه به رهینان و به ردار له هه ریمدا بیگۆریت.

هه شته م: پیدانی مۆلته بۆ دامه زرانندی ناوچه ی پیشه سازی ریکه خراو و هاندانی ئه م ده زگایانه و چاودیری کردنیان به هه ماهه نگی له گهڵ ده سته ی گشتی ناوچه ئازاده کانی عیراق له پیناو دروست کردنی ناوچه ی پیشه سازی و بازرگانی ئازاد له هه ریم و سه ره رشتیکردن و پیشه خستن و کارا کردنی رۆلی و ئاماده کردنی یاسای پیویست بۆ وه ده یینانی.

نۆیه م: هه ماهه نگی له گهڵ وه زاره تی کشتوکاڵ، بۆ پشتیوانی کردن و هاندانی جوتیاران و لیکۆلینه وه له سه ر چۆنیه تی به کاره یینانی به ره مه می کشتوکاڵ وه ک ماده ی که ره سه له که رته کانی پیشه سازیداو بۆ به ربوومی پیشه سازی خۆمالی که بۆ به کاره یینانی خۆمالی و هه نارده کردنی بۆ ده ره وه بگۆردری.

ده یه م: هاندانی پشتگیری هه ردوو که رتی بازرگانی و پیشه سازی و کارا کردنی رۆلی بانکه بازرگانی و پیشه سازی به کان بۆ پالپشتی کردنی پرۆژه بازرگانی و پیشه سازی به کان، به تایبه تی پرۆژه بچووک و مامناوه ندی به کان و، چالا ککردنی رۆله که ی.

یازده م: ریکه خستن میکانیزی پاراستنی مۆلکایه تی هزری بازرگانی و پیشه سازی و پیدانی نیشانه ی ناسینه وه (العلامات الفارقه) وره سم و غوونه ی دروستکراوه که و بروانامه ی داهینان (براهه الاختراع).

دوازده م: خۆئاماده کردن بۆ به ستنی ریکه وه تنامه ی پیویست بۆ جیه جیکردنی سیاسه تی ئابووری هه ریم له بواری بازرگانی ناوخوا و ده رکیدا و، قولکردنی په یوه ندی به کان له گهڵ سه رچاوه کانی گه شه پیدانی ته کنولۆجیدا، له سنووری ئه وه ده سه لاتانه ی که ده ستوری عیراق به هه ریمی داوه.

سیزده م: نوینه رایه تی کردنی هه ریم له به رده م ده سه لاتی فیدرالی له کاتی مۆرکردنی ریکه وه تنامه و گهریه ست که مۆرکی ئابووری و بازرگانی و پیشه سازیان هه یه و

بههیز کردنی رۆلی ههریم و پارستی بهرژه وهندییه کانی بهپیی یاسا و به رهزامهندی
ئهنجومهنی وهزیران.

چواردهم: ئاماده کردنی پرۆژه یاسای پیوست بۆ بهشداریکردن له چاککردنی کهش وههواوی
وهبهرههینان و ئاسانکردنی خزمهتی وهبهرههینان و دارشتنی بهرنامهو، هاندانی
وهبهرههینهری ناوخۆ و راکیشانی وهبهرههینانی بیانی به هاوکاری و ههماههنگی له گهڵ
دهستهی وهبهرههینان.

پانزدهم: بهشداری کردن له گهڵ لایه نه په یوه ندیداره کان بۆ دامه زرانندی سیسته میکی
تهواوکاری باش به ئامانجی بهدییهینانی کاری چاودیریکردنی هونهری له سه رهاورده و
هه ناردو به دواداچوونی جووری به رهه می پیشه سازی ناخوپی که له گهڵ مواسه فاتی
باوه رپیکراوی جیهانیدا بگونجی و پیشکesh کردنی ئامۆژگاری و رینوینی له پیناو
چاککردنی جووری به رهه م و گه شه پیدانی کاره کانی به رهه مهینان و که مکردنه وهی
تیچوونه که ی و به کارهینانی ئامیری تازه بابه ت تیایدا.

شازدهم: په ره پیدان و چاکترکردنی جووری ئه وه خزمه تانه ی که وهزاره ت پیشکeshی
هاوولاتیانی ده کات له ریگای وه رگرتنی (تبنی) شیوازی نوئی له بواری به پرپوه بردن
و، سوود وه رگرتن له ته کنولۆجیای زانیاری له ریگای وه رگرتنی (تبنی) ته کنیکی
سیسته مه کانی حکومه تی ئه لیکترۆنی بۆ ئه وه ی په یوه نندی وهزاره ت له گهڵ
هاوبه شه کانی و هاوولاتیانی شدا کارا بییت، وچاککردن و ئاسانکردنی چاره کردن و
ریکاره کانی مامه له کردن و دامه زرانندی بنه ماکانی زانیاری به شیوه یه ک که جووری
ئه دای وهزاره ته که باشتر بکات و، ژینگه ی پیوست بۆ گه شه کردنی ئابووری ههریم
فهره م بکات.

حه قدهم: ههماههنگی و هاوکاری کردن له گهڵ ژووره کانی بازرگانی و پیشه سازی به
جووریک که خزمه تی وهدییهینانی ئامانجه کانی وهزاره ت له خزمه ت کردنی ههردوو
کهرتی پیشه سازی و بازرگانی له ههریمدا بکات.

پیکهاته کانی وهزارهت

مادده ی چوارهم :

پیکهاته ی وهزارهت بهم جووره ده بییت :

یه کهم: وزیر: سهروکی بالای وزارتته که یه و بهرپرسی کاره کانیه تی و سیاسته که ی ناراسته ده کات و سه رپهرشتی و چاودیری ده کات و هموو برپارو فرمان و رینماییه که په یوهندی به ئه رکی وزارت و پیکهاته و دهسه لات و کاروباره کانی دیکه ی هونه ری و دارایی و کارگیری و ریکخستنوه هه بی، به پیی حوکه کانی یاسا له وه وه درده چن و، له به رده م ئه نجومه نی و وزیراندا به رپرسه، چونکه خو ی ئه ندامیکی ها و کاربه تی و بو ی هه یه هه ندیک له دهسه لاتته کانی به بریکارانی وزارت یان به ریوه به ره گشتیه کان یا خود ئه وه ی له ناو وزارتدا به شیایو ده زانیت، بسپی رت.

دوهم: ههردوو بریکاری وزارت:

أ- بریکاری وزارت بو کاروباری بازرگانی:

له ناراسته کردنی وزارتدا هاوکاری و وزیر ده کات و سه رپهرشتی ئه و کاروبارانه ده کات که به چالاکی بازرگانیه وه تایه تن، ئه و دهسه لاتانه ش که وزیر پیی ده سپی ری.

ب - بریکاری وزارت بو کاروباری پیشه سازی:

له ناراسته کردنی وزارتدا هاوکاری و وزیر ده کات و سه رپهرشتی ئه و کاروبارانه ده کات که به چالاکی پیشه سازیه وه تایه تن و، ئه و دهسه لاتانه ش که وزیر پیی

ده سپی ری.

سییه م: نووسینگه ی وزیر:

به وزیروه به نده و فرمانبه ریک به پله ی به ریوه بهر سهرو کایه تی ده کات و به ریوه ی ده بات که پروانامه ی سه ره تایی زانکو ی به دهسته نیایی و ژماره یه که فرمانبه ر یارمه تی ده دن.

چوارهم: نووسینگه ی ههردوو بریکارانی وزارت:

هه ر نووسینگه یه که فرمانبه ریک به پله ی به ریوه بهر به ریوه ی ده بات که پروانامه ی سه ره تایی زانکو ی به دهست هی نیایی و ژماره یه که فرمانبه ر یارمه تی ده دن.

پینجه م: راویژ کاران:

ژماره یان له چوار تیناپه ری ت و ده بی هه لگری پروانامه ی سه ره تایی زانکو بن و شاره زایی و کار کردنیان بو ماوه یه که هه بی که له ده سال که متر نه بی.

شه شه م: به ریوه به رایه تیه گشتی یه کان:

ئهم به ریوه به رایه تیه گشتیه ی خواره وه به وزارتته وه په یوه ستن، هه ریبه که یان به ریوه به ریکی گشتی سهرو کایه تی ده کات که پروانامه ی سه ره تایی زانکو ی به دهست هی نیایی و به ئه زمون

و پسپور بی.

۱- بهر یوه بهرایه تی گشتی کاروباری دارایی و کارگیری.

۲- بهر یوه بهرایه تی گشتی بازرگانی.

۳- بهر یوه بهرایه تی گشتی گه شه پیدانی پیشه سازی.

۴- بهر یوه بهرایه تی گشتی تو مار کردنی کو مپانیا کان.

۵- بهر یوه بهرایه تی گشتی پلاندانان و به دوا داچوون.

حهو ته م: أ - نهنجومه نی راوئژکاری و هزاره ت: نهنجومه نی راوئژکاری و هزاره ت له مانه پیک دیت:

۱- وهزیر / سه رو کی نهنجومه نه که یه.

۲- ههردوو بریکاری و هزاره ت / نهندان.

۳- راوئژکارانی و هزاره ت / نهندان.

۴- بهر یوه بهره گشتیه کان / نهندان.

۵- وهزیر بوی ههیه هه که سیکی شاره زا که له ناوه وهی و هزاره ت یان دهر وهی به

گونجاوی بزانی له کاتی پیوستدا بو به شداری کردن له کو بو ونه وه کانی نهنجومه ن

بانگی بکات به بی نه وهی مافی دهنگدانی هه بی.

ب - نهنجومه ن به گفتو گو کردن و هه لسه نگانندی چالاکیه کانی و هزاره ت تایه ت ده بی و

لیکولینه وه له ریگا کانی سه رخستنی نه رکه که ی و پیشکش کردنی پیشنیاری گونجاو

بو چاره سه ر کردنی نهو گپرو گرفت و کوسپانه ی که رهنگه روو بهرووی ببنه وه نهنجام ده دات.

مادده ی پینجه م:

وهزیر بوی ههیه گریه ست له گهل که سانی ناسابی و معنه وهی خاوه ن شاره زایی و پسپور له ناوه وه

و دهر وهی هه ریم بکات بو نهنجامدانی نهو کارو پابه ندیه کانیان که بیان ده سپردری بو ماوه یه ک

که به گونجاوی ده زانی و، نه مهش بو مه بهستی به دپه یانی نامانجه کانی و هزاره ت و ماف و نه رکه کانیان

له لایه ن وهزیره وه به ره زامه ندی نهنجومه نی وهزیران ده ستنبشان ده کری.

حوکه کو تایه کان

مادده ی شه شه م:

یه که م: به پیره و نه رک و پسپورایه تی پیکهاته کانی و هزاره ت ده ست نیشان ده کری.

دووه م: وهزیر بوی ههیه رینمای پیوست بو ناسانکردنی جیه جی کردنی حوکه کانی نه م یاسایه

دهر بچوینی.

سییه م: وهزیر بوی ههیه بهر یوه بهرایه تی یان بهش یان هوبه له ناو پیکهاته کانی و هزاره ت به پی

پیوستی کاره کانی له نوی دابه زرینی یان لیکی بدات یان هه لی بوه شینیتته وه.

ماددهی جهوتهم:

یه کهم : کار بههیچ دهقیك ناکری پیچهوانه‌ی حوکمه‌کانی ئەم یاسایه بیټ .
دووهم : یاسای وهزاره‌تی پیشه‌سازی ژماره (۱۱) ی سالی (۲۰۰۶) و یاسای وهزاره‌تی بازرگانی
ژماره (۱۳) ی سالی (۲۰۰۶) هه‌لده‌وه‌شینه‌وه.

ماددهی هه‌شته‌م:

ماف و پابه‌ندی و کهل و پهل و میلاکاتی هه‌ردوو وهزاره‌تی بازرگانی و پیشه‌سازی هه‌له‌وه‌شاوه بو
وهزاره‌ت ده‌گه‌ریته‌وه.

ماددهی نۆیه‌م:

پیویسته له‌سه‌ر ئەنجومه‌نی وه‌زیران ولایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کان حوکمه‌کانی ئەم یاسایه جیبه‌جی بکه‌ن.

ماددهی ده‌یه‌م:

ئەم یاسایه له‌ رۆژی ده‌رچوونیه‌وه جیبه‌جی ده‌کری و له‌رۆژنامه‌ی فه‌رمی (وه‌قایی کوردستان) دا
بلا‌وه‌که‌ریته‌وه.

مسعود بارزانی
سه‌رۆکی هه‌رێمی کوردستان - عێراق

هه‌ولێر

۸ / ته‌مموز / ۲۰۱۰ ی زابینی

۱۷ / پوشپه‌ر / ۲۷۱۰ ی کوردی

۲۶ / رجب / ۱۴۳۱ ی کۆچی

هۆیه پێویستیه کانی ده‌رچواندنی

له‌به‌ر تازە دروستبوونی وه‌زاره‌تی بازرگانی و پێشه‌سازی له‌ هه‌ریمی کوردستان دوا‌ی لێ‌کدانی هه‌ردوو وه‌زاره‌تی بازرگانی و پێشه‌سازی و له‌ پێناو ده‌سنیشان کردنی پیکهاته و ئامانج و ئه‌رکه‌کانی به‌ شیوه‌یه‌ك که گه‌شه‌سەندنی ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی به‌پێی سیاسه‌تی بازرگانی و پێشه‌سازی بۆ هه‌ریمی کوردستان وه‌دی به‌ینی، به‌ پێویست زانرا یاسایه‌کی تایبه‌ت ده‌ربکری که ئه‌وانه‌ی له‌ پێشه‌وه هاتوو به‌دی به‌ینی، بۆیه ئه‌م یاسایه ده‌رچویندرا.